

S. V. a A. v. Dánsko (stížnost č. 35553/12, 36678/12 a 36711/12)

Datum rozhodnutí: 22. října 2018

Závěr: *Dánské státní orgány dosáhly spravedlivé rovnováhy mezi právem stěžovatelů na osobní svobodu a společenským zájmem na prevenci fotbalového výtržnictví.*

Obsah: Stížnost se týká zadržení stěžovatelů policií na více než sedm hodin poté, co se zapojili do bitek fanoušků, které souvisely se sledováním fotbalového zápasu mezi Dánskem a Švédskem v Kodani. Státní orgány stěžovatele zadržely, nicméně proti nim žádné obvinění vzneseno nebylo a po více než sedmi hodinách byli propuštěni. Celkem policie zadržela 138 diváků a část z nich následně obvinila z různých trestných činů. Stěžovatelé se neúspěšně domáhali odškodnění před dánskými soudy. Byly odmítnuty i jejich stížnosti na překročení šestihodinového limitu zadržení. Toto překročení bylo shledáno jako opodstatněné s ohledem na organizovaný charakter nepokojů, délku jejich trvání a rozsah. Senát, který měl stížnost projednat, se vzdal své pravomoci ve prospěch Velkého senátu. Velký senát rozhodl 15 hlasy ku dvěma, že nebyl porušen čl. 5 odst. 1 Úmluvy. Společné částečně nesouhlasné stanovisko připojili soudci De Gaetano a Wojtyczek.

Poznámka: Velký senát v rozsudku doplnil výkladovou judikaturu k čl. 5 odst. 1 c) Úmluvy, když uvedl, že druhá část tohoto ustanovení, především věta „jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit osobě ve spáchání trestného činu nebo v útěku po jeho spáchání“, představuje samostatný důvod pro zbavení svobody mimo rámec trestního řízení. Velký senát zdůraznil, že vnitrostátní soudy pečlivě přezkoumaly policejní postupy za účelem zabránění střetům mezi fanoušky u příležitosti fotbalového utkání. Uvedl, že policie brala dostatečný zřetel na šestihodinový zákonný limit zadržení, byť v případě stěžovatelů byl mírně překročen. Policie po celou dobu dávala přednost proaktivnímu dialogu s fanoušky před razantnějšími zásahy, jako je zadržení. Zaměřila se na zadržení pouze takových osob, jako byli stěžovatelé, kteří prokazatelně představovali nebezpečí pro veřejnou bezpečnost, a zároveň stěžovatelé byli propuštěni bezprostředně poté, co se situace zklidnila. Vnitrostátní

orgány rovněž poskytly konkrétní důkazy a časové a místní údaje o obětech řádění fanoušků, do něhož by se stěžovatelé s největší pravděpodobností zapojili, pokud by nebyli zadrženi.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 29. 4. 1999, *Aquilina v. Malta*, č. 25642/94, ECHR 1999 III, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 3. 2012, *Austin a ostatní v. Spojené království*, č. 39692/09 a dva další, ECHR 2012, rozsudek ze dne 10. 6. 1996, *Benham v. Spojené království*, č. 19380/92, Reports 1996 III, rozsudek ze dne 18. 12. 1986, *Bozano v. Francie*, č. 9990/82, Series A 111, rozsudek ze dne 29. 11. 1988, *Brogan a ostatní v. Spojené království*, č. 11209/84, 11234/84, 11266/84, 11386/85, Series A 145 B.

Relevantní ustanovení: čl. 5 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na svobodu a osobní bezpečnost).

Gestur Jónsson a Ragnar Halldór Hall v. Island (stížnost č. 68273/14 a 68271/14)

Datum rozhodnutí: 30. října 2018

Závěr: *Odsouzení bývalých obhájců v jejich nepřítomnosti pro pohrdání soudem nebylo porušením Úmluvy.*

Obsah: Stížnost se týká pokuty vyměřené stěžovatelům poté, co se vzdali funkce obhájce v trestní věci. Stěžovatelé byli ustanoveni jako obhájci dvěma obviněným v trestní věci. O rok později žádali, aby byli funkce obhájce zproštěni, ale soud to odmítl. Stěžovatelé ale příkaz soudu nerespektovali a funkce obhájce se vzdali. Následně byli stěžovatelé v rozsudku vydaném proti jejich bývalým klientům a ve své nepřítomnosti potrestáni pokutou ve výši přibližně 6 200 EUR každý za pohrdání soudem a za způsobení nikoliv nezbytných průtahů v řízení. Stěžovatelé nebyli k jednání předvoláni a nebyli informováni o tom, že soud jim zamýšlí udělit pokutu. Nejvyšší soud tresty udělené stěžovatelům potvrdil. Soud jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 6 odst. 1, 2 a 3 ani čl. 7 odst. 1 Úmluvy; stížnost podle čl. 2 Protokolu č. 7 byla odmítnuta pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.

Poznámka: Soud konstatoval, že stěžovatelé sice byli pokutováni v nepřítomnosti, ale měli dostatečný opravný prostředek, spočívající v odvolacím řízení před Nejvyšším soudem, kde bylo konáno veřejné projednání a stěžovatelé tam byli řádně zastoupeni. Odvolací řízení před Nejvyšším soudem jim tedy poskytlo možnost nového faktického a právního posouzení obvinění proti nim vznesených. Soud dále uvedl, že výklad a aplikace islandského práva na věc stěžovatelů nelze považovat za svévolnou nebo zjevně neodůvodněnou.

Související judikatura: rozsudek Velkého senátu ze dne 21. 10. 2013, *Del Río Prada v. Španělsko*, č. 42750/09, ECHR 2013, rozsudek ze dne 14. 2. 2017, *Hokkeling v. Nizozemsko*, č. 30749/12, rozsudek ze dne 12. 7. 2007, *Jorgic v. Německo*, č. 74613/01, ECHR 2007-III, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 12. 2005, *Kyprianou v. Kypr*, č. 73797/01, rozsudek Velkého senátu ze dne 11. 7. 2017, *Moreira Ferreira v. Portugalsko* (č. 2), č. 19867/12, rozsudek ze dne 22. 2. 1996, *Putz v. Rakousko*, č. 18892/91.

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1, 2 a 3 (právo na spravedlivý proces, presumpce nevinny), čl. 7 (zákaz trestu bez zákona) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Vincent Del Campo v. Španělsko (stížnost č. 25527/13)

Datum rozhodnutí: 6. listopadu 2018

Závěr: *Rozsudkem vnitrostátního soudu byl stěžovatel jmenovitě označen a jeho jednání bylo kvalifikováno jako obtěžování a ponižování, ač stěžovatel nevěděl, že takové řízení probíhá, a nebyl ani jeho stranou.*

Obsah: Stížnost se týká rozhodnutí vnitrostátního soudu, v němž byl stěžovatel jmenovitě identifikován jako osoba, která sexuálně obtěžovala a ponižovala svou kolegyni v práci, ačkoliv žalovaným v dotčené věci byl zaměstnavatel. Stěžovatel pracoval ve škole jako učitel a vedoucí oddělení. Jeho kolegyně jej obvinila ze sexuálního obtěžování. Její správní žaloba byla nejprve zamítnuta a ona podala žádost o odškodnění u odboru vzdělávání provincie Kastilie a León. Tento orgán místní vlády ale nerozhodl o její žádosti v zákonem k tomu stanovené lhůtě, a žena proto zahájila v roce 2007 soudní řízení. V listopadu 2011 Vrchní soud provincie Kastilie a León její žalobě vyhověl a uložil místnímu orgánu zaplatit jí odškodnění ve výši 14 500 EUR. Soud konstatoval, že místní vláda je odpovědná, protože žalobkyně byla vystavena

sexuálnímu obtěžování a její zaměstnavatel ji neochránil. Stěžovatel byl v rozsudku opakovaně jmenován a bylo konstатовáno, že obtěžoval a ponižoval svou kolegyni. Stěžovatel se dozvěděl o rozsudku z tisku. Následně žádal soud o zpřístupnění spisu a chtěl se účastnit řízení. Vnitrostátní soudy mu však odmítly vyhovět a konstatovaly, že v projednávané věci může být žalovaným pouze veřejný orgán, byť v řízení lze identifikovat jednotlivého úředníka a posoudit jeho jednání. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud neshledal žádný rozumný důvod pro to, aby bylo plné jméno stěžovatele uváděno v rozsudku, což vyústilo v jeho stigmatizaci v řízení, jehož stranou vůbec nebyl. Stěžovatel přitom neměl žádnou možnost domáhat se, aby jeho jméno nebylo uváděno v rozsudku soudu, a o samotném rozsudku se dozvěděl z místního tisku.

Související judikatura: rozsudek ze dne 9. 4. 2009, *A. v. Norsko*, č. 28070/06, rozsudek Velkého senátu ze dne 5. 9. 2017, *Bărbulescu v. Rumunsko*, č. 61496/08, rozsudek ze dne 6. 10. 2009, *C. C. v. Španělsko*, č. 1425/06, rozsudek ze dne 7. 11. 2017, *Egill Einarsson v. Island*, č. 24703/15, rozsudek Velkého senátu ze dne 10. 4. 2007, *Evans v. Spojené království*, č. 6339/05, § 75, ECHR 2007 I, rozsudek Velkého senátu ze dne 12. 6. 2014, *Fernández Martínez v. Španělsko*, č. 56030/07.

Relevantní ustanovení: čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na respektování rodinného a soukromého života).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Ramos Nunes de Carvalho v. Portugalsko (stížnosti č. 55391/13, 57728/13 a 74041/13)

Datum rozhodnutí: 6. listopadu 2018

Závěr: *Věc stěžovatelky nebyla projednána v souladu s požadavky čl. 6 odst. 1 Úmluvy.*

Obsah: Stížnosti se týkají tří zahájených disciplinárních řízení, která byla vedena proti stěžovatelce jako soudkyni. Soud rozhodnutím příslušného senátu shledal porušení čl. 6 Úmluvy a věc byla na žádost vlády předložena Velkému senátu. Velký senát většinou jedenácti k šesti shledal, že nebyl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy ve vztahu k námitce nedostatku nezávislosti a nestrannosti justičního oddělení Nejvyššího soudu, jednomyslně, že byl porušen čl. 6 odst. 1 ve vztahu k námitce

procesních vad vytýkaných řízením vedeným proti stěžovateli. Velký senát se nemohl věcně zabývat stížností namítající nedostatek nezávislosti a nestrannosti Vrchní rady justice, „Conselho Superior da Magistratura“ (CSM), s ohledem na nedodržení šestiměsíční lhůty k podání stížnosti a rovněž jednomyslně rozhodl o nepřijatelnosti stížnosti stěžovatelky ohledně porušení čl. 6 odst. 3 a) a b) Úmluvy. K rozsudku připojili společně odlišné stanovisko soudci a soudkyně Raimondi, Nussberger, Jäderblom, Møse, Poláčková a Koskelo, další odlišné stanovisko soudce Pinto de Albuquerque a společně částečně nesouhlasné stanovisko soudkyně Yudkivska a Turković, soudci Vučinić, Pinto de Albuquerque, Dedov a Hüseyinov.

Poznámka: Velký senát zejména nezjistil jakékoliv projevy nedostatku nezávislosti nebo nestrannosti na straně justičního oddělení Nejvyššího soudu. Velký senát však poukázal na specifický kontext disciplinárního řízení vedeného proti soudci, závažnost ukládaných trestů, skutečnost, že procesní záruky před CSM byly omezené a rozhodný aspekt věci představoval sporný skutkový průběh, kdy hodnocení skutkových okolností záviselo na hodnocení věrohodnosti stěžovatelky a svědků. Nedostatečný přezkum justičním oddělením Nejvyššího soudu a dále skutečnost, že v žádném stadiu disciplinárního řízení se nekonalo žádné jednání, zapříčinily, že věc stěžovatelky nebyla projednána v souladu s požadavky čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Související judikatura: rozhodnutí o nepřijatelnosti stížnosti ze dne 8. 1. 2004, *A. v. Finsko*, č. 44998/98, rozsudek ze dne 27. 9. 2011, *A. Menarini Diagnostics S. r. l. v. Itálie*, č. 43509/08, rozsudek ze dne 10. 2. 1983, *Albert a Le Compte v. Belgie*, č. 7299/75, 7496/76 Series A 58, rozsudek ze dne 7. 12. 2010, *Andersson v. Švédsko*, č. 17202/04, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 6. 2016, *Baka v. Maďarsko*, č. 20261/12, ECHR 2016.

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1 (právo na spravedlivé projednání věci v přiměřené lhůtě), čl. 6 odst. 3 a) a b) (právo každého být seznámen s obviněními proti jeho osobě a právo na přiměřený čas k přípravě obhajoby) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Rozsudek Velkého senátu ve věci Beuze v. Belgie (stížnost č. 71409/10)

Datum rozhodnutí: 9. listopadu 2018

Závěr: *Skutečnost, že stěžovateli byla v úvodní části řízení odepřena pomoc advokáta, způsobila nespravedlnost trestního procesu jako celku.*

Obsah: Stížnost se týká odepření právní pomoci v přípravné části trestního řízení. Stěžovatel byl zatčen francouzskou policií na základě mezinárodního zatykače a byl vydán do Belgie. Následně byl v Belgii obviněn z úmyslné vraždy své bývalé přítelkyně. Z úředního záznamu pořízeného francouzskou policií vyplynulo, že stěžovatel se vzdal svého práva radit se se zvoleným nebo ustanoveným advokátem. Po svém vydání do Belgie byl několik hodin vyslýchán kriminální policií i vyšetřujícím soudcem; na otázku, zda si zvolil obhájce, odpověděl záporně. Teprve poté, co bylo vyšetřujícím soudcem rozhodnuto o jeho ponechání ve vazbě, mu bylo umožněno radit se s advokátem. Ačkoliv nadále již obhájce měl, ten se neúčastnil policejních výslechů, úkonů vyšetřujícího soudce nebo dalších úkonů v přípravném řízení. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.

Poznámka: Soud rozhodl, že v trestním řízení jako celku se nepodařilo zhojit procesní vady jeho přípravné fáze. Omezení práva na přístup k pomoci advokáta byly zvláště rozsáhlé za těchto okolností a bez dostatečné informace o svém právu mlčet stěžovatel učinil detailní výpovědi v době svého zadržení policií i následně v průběhu soudního vyšetřování. Jeho výpovědi se posléze staly součástí důkazů před trestním soudem, který nezkoumal, jakým způsobem a za jakých podmínek byly získány, a vliv nepřítomnosti advokáta nezvažoval. Kasační soud se soustředil na otázku nedostatku právní pomoci v době zadržení stěžovatele policií, ale nehodnotil důsledky nepřítomnosti advokáta v průběhu následných policejních výslechů, úkonů před vyšetřujícím soudcem a ostatních úkonů v průběhu soudního vyšetřování.

Související judikatura: rozsudek ze dne 9. 4. 2015, *A. T. v. Lucembursko*, č. 30460/13, rozsudek ze dne 2. 3. 2010, *Adamkiewicz v. Polsko*, č. 54729/00, rozsudek Velkého senátu ze dne 15. 12. 2011, *Al Khawaja a Tahery v. Spojené království*, č. 26766/05 a 22228/06, ECHR 2011, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 3. 2016, *Blokhin v. Rusko*, č. 47152/06, rozsudek ze dne 9. 2. 2010, *Boz v. Turecko*, č. 2039/04, rozsudek ze dne 14. 10. 2010, *Brusco v. Francie*, č. 1466/07.

Relevantní ustanovení: čl. 6 odst. 1 (právo na spravedlivé projednání věci v přiměřené lhůtě) čl. 6 odst. 3 c) (právo na pomoc obhájce) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Rozsudek Velkého senátu ve věci Navalnyy v. Rusko (stížnost č. 29580/12, 36847/12 11252/13, 12317/13 a 43746/14)

Datum rozhodnutí: 15. listopadu 2018

Závěr: Podstatou zatčení stěžovatele bylo potlačení politické plurality.

Obsah: Stěžovatel uvádí, že jeho zatčení, vazba a správní odsouzení při sedmi příležitostech v roce 2012 a 2014 porušily jeho práva. Stěžovatel je politický aktivista a opoziční vůdce. Byl zatčen a uvězněn při sedmi příležitostech v letech 2012 a 2014 na různých veřejných shromážděních. Ve všech případech byla proti stěžovateli zavedena řízení, v nichž byl shledán vinným a odsouzen k pokutě ve výši od 1 000 do 30 000 ruských rublů a dvakrát byl odsouzen k administrativnímu zajištění (patnáct a sedm dní). Všechna jeho odvolání byla zamítnuta. Senát soudu, který věc projednával, rozhodl jednomyslně o porušení práv stěžovatele podle čl. 5, čl. 6, pokud jde o šest ze sedmi administrativních řízení, a podle čl. 11. Velký senát přijal žádost stěžovatele i ruské vlády o předložení věci Velkému senátu. Velký senát jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 1 ohledně šesti ze sedmi řízení se stěžovatelem, čl. 11 a dále čtrnácti hlasy proti třem rozhodl, že byl porušen čl. 18 Úmluvy. K rozsudku připojili

částečně odlišné a částečně nesouhlasné stanovisko soudci Pejchal, Dedov, Ravarani, Eicke a Paczolay.

Poznámka: Velký senát odkázal na odůvodnění senátního rozsudku a shledal porušení práv stěžovatele v případech jeho sedmi zatčení a dvou případů vazby a dále šesti ze sedmi případů řízení následujících po jeho uvěznění. Velký senát konstatoval také porušení čl. 11 Úmluvy s tím, že dvě zatčení postrádala legitimní cíl a pět ostatních nebylo nezbytných v demokratické společnosti. Velký senát významně prohloubil odůvodnění senátního rozhodnutí ohledně tohoto článku Úmluvy. Soud rozhodl, že námitka stěžovatele o politické motivaci jeho zadržení představuje klíčový aspekt posuzované věci. Velký senát se soustředil zejména na dva případy, kdy uvedl, že podstatou těchto zatčení bylo potlačení politické plurality.

Související judikatura: rozsudek ze dne 21. 10. 2010, *Alekseyev v. Rusko*, č. 4916/07, 25924/08 a 14599/09, rozsudek ze dne 23. 2. 2016, *Navalnyy a Ofitserov v. Rusko*, č. 46632/13 a 28671/14, rozsudek ze dne 4. 12. 2014, *Navalnyy a Yashin v. Rusko*, č. 76204/11, rozsudek ze dne 17. 10. 2017, *Navalnyy v. Rusko*, č. 101/15, rozsudek ze dne 26. 7. 2007, *Barankevich v. Rusko*, č. 10519/03, rozsudek ze dne 10. 7. 2012, *Berladir a ostatní v. Rusko*, č. 34202/06.

Relevantní ustanovení: čl. 5 odst. 1 (právo na svobodu a osobní bezpečnost a zákonnost zatčení nebo zadržení), čl. 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces), čl. 11 (svoboda shromažďování a sdružování), čl. 18 (ohraničení možnosti omezení práv) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Připravila: Pavla Boučková

Knižní novinka z nakladatelství Wolters Kluwer

Rozvody, rozchody a zánik partnerství – 4. vydání

Marie Francová, Jana Dvořáková Závodská

V edici právo prakticky vyšlo čtvrté vydání publikace Rozvody, rozchody a zánik partnerství. Publikace pojednává přehlednou a srozumitelnou formou o soužití muže a ženy, o rozvodech, rozchodech nesezdaných párů i o právních vztazích registrovaných partnerů. Dále se zabývá bytovými problémy souvisejícími s rozvodem, vyživovací povinností manželů a rozvedených manželů. Součástí knihy jsou nadále vzory žalob, dohod a návrhů, které se k dané problematice vztahují.

Autorky jsou advokátky s dlouholetou praxí v Praze.

Objednat můžete na obchod.wolterskluwer.cz